

Raisonnement er fuldstændig urigtigt, og uuderligt forekommer det mig, at det ærede Udvalg har kunnet fremsætte det med saa stor Sikkerhed. Vi kende jo nemlig dog alle sammen, mere eller mindre af egen Erfaring, hvad Selvskyldnerkaution er, men saa vide vi sikkert ogsaa, at Selvskyldnerkautionisten ikke efter Lovgivningen har den Stilling, at han kan træste sig med, at Debitor skal være ødelagt i Bund og Grund, inden han kommer til at svare til sin Kaution. Erfaringen viser alt for meget, at han kommer til at svare til den længe forinden, at han kommer til at svare til den, naar Debitor blot ikke i Djæbliffet er i Stand til at skaffe Penge, til at betale sin Gæld, selv om han i øvrigt maatte være solvent, og at han kommer til at svare til den, hvis Debitor simpelthen ikke vil betale, men finder sin Regning ved at lade Selvskyldnerkautionisten betale i Stedet. Selvskyldnerkautionisten er, med andre Ord, i sin egen Interesse nødsaget til at træde til, saa snart Debitor overhovedet vil have, at han skal træde til. Jeg ved vel, at dette ikke ganske kan overføres paa en Selvskyldnerkaution for Kreditforeningerne, men jeg skal tillade mig lidt nærmere at omtale, hvorledes jeg tror, at dette Forholds Opsættelse dog ikke vil være aldeles uden Virkning ogsaa her. Men jeg skal først tillade mig at fremdrage Husmandskreditforeningerne og den Stilling, som vi ere komne i over for dem paa Grund af den Rentegaranti, Staten her har paataget sig. — Det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 2den Valgkreds (S. Sage) har allerede en Gang været inde paa det i Dag. — Naar vi i sin Tid gif til denne Rentegaranti, saa har det, saa vidt jeg ved, været begrundet i, at Husmandsklassen ikke kunde opnaa Laan i de almindelige Kreditforeninger, idet disse ikke vilde give saa smaa Laan, som Husmændene havde Brug for. Man fandt derfor, at da Husmændene saaledes stod uden Hjælp i den Henseende, og navnlig uden den Hjælp, som de vel egentlig burde have fra Kreditforeningerne, burde Staten træde til og søge at gøre dette saaledes, at der kunde oprettes selvstændige Kreditforeninger for Husmandsklassen. Man gif derfor til en Rentegaranti, men man vedtog oprindelig den Bestemmelse, at de Gjendomme, i hvilke der skulde optages Laan, ikke maatte have en Vurderingssum af over 4.000 Kr., og man gav saa straks et Bidrag af 10.000 Kr. til Stiftelse af Foreningerne. Det varede imidlertid ikke mere end 2 Aar, saa kom disse Kreditforeninger og erklærede, at de kunde ikke nøjes med Gjendommene til en Taksum af indtil 4.000 Kr.; de

maatte have Gjendommene med til en Taksumsværdi af op til 6.000 Kr. Man udvidede altsaa straks Rentegarantien til et betydeligt større Omfang end tidligere. Da saa Kreditforeningerne konverterede, vide vi jo allesammen, at saa blev Kravet rejst paa, at nu skulde Staten betale Konverteringsomkostningerne, thi det var jo dog noget, der havde med Renten at gøre. Den ærede Ordfører angaaende Lovforslaget om Husmandskreditforeningerne, det ærede Medlem for Viborg Amts 5te Valgkreds (A. Nielsen), sagde ved denne Sags første Behandling et Par Ord som jeg skal tillade mig at oplæse: „Det Forhold, som Staten nu en Gang staar i til dem — Kreditforeningerne — gjorde det naturligt, at den ogsaa støttede dem i dette Tilfælde“. Der har de Herrer Argumentet: Staten har hjulpet en Gang — den Gang vi oprettede Kreditforeningerne — og det Forhold, vi saaledes have bragt os ind i til selve Husmandskreditforeningerne, gør det saa naturligt, at vi nu maa blive ved med Hjælpen! Dette Argument kunne de Herrer være ganske rolige for vil møde os ogsaa ved andre Kreditforeninger, hvis vi komme ind paa at give denne Statsgaranti for deres Obligationer. Vi kunne ikke saa Lov til at sidde og vente paa, at Grundejerne skulle være i Bund og Grund ødelagte, inden Staten kommer til at træde hjælpende til; Kravet vil melde sig længe forinden. Jeg tænker, det vil gaa saaledes, at hvis en Kreditforening skulde komme under vanskelige Forhold, vil dette navnlig vise sig derved, at den kommer til at overtage Panter i større Omfang. Men idet den overtager Panter, vil den blive nødt til at annullere en Del af de Klasseobligationer, der svare til Gælden paa Panterne. Dette leder til, at Reservecens Beholdning af Obligationer efterhaanden bliver forbrugt. Hvad der ogsaa vil hjælpe dertil er, at de overtagne Panter i Stedet for at give Indtægt sædvanlig ville give en væsentlig Udgift, navnlig fordi man, hvis man skal have Haab om at sælge dem, i Reglen vil være nødsaget til at sætte dem i ordentlig Stand. Antager denne Kalamitet et større Omfang, vil den lede til, at Reservecens Klasseobligationsbeholdning efterhaanden vil blive opbrugt. Dermed er jo ingenlunde Reservecens borte, den er kun omsat til nu at bestaa af de overtagne Panter — Den første Vanskelighed, der saa viser sig for Foreningen, er, at den ikke kan skaffe de ikke ubetydelige Laan, der ere nødvendige til i Begyndelsen af Terminerne at betale Renter og Udgifter til Indfrielse af de udtrukne Klasseobligationer, idet jo nemlig Kredit-